SERIA II.—ANUL IV, No. 688. **Ediția a treia** MERCURI, 18 FEBRUARIE 1898.

NUMĂRUL 10 BANI

ABONAMENTELE

Incep la 1 și 15 ale fie-cărei luni și se plătesc tot-d'a-una înainte

In **București** la Casa Administrației
în **județe** și **străinătate** prin mandate poștale
Un an în țară 30 lei; în streinătate 50 lei
Șase luni . . . 15 » » » 25 »
Trei luni . . . 8 » » » 13 »
Un număr în streinătate 30 bani

MANUSCRISELE NU SE ÎNAPOIAZĂ

EPOCA

NUMĂRUL 10 BANI

ANUNCIURILE

In București și județe se primesc numai la Administrație
în streinătate, *direct la administrație* și la toate oficiile de publicitate
Anunciuri la pag. IV . . . . . 0.30 b. linia
» » » III . . . . 2.— lei »
» » » II . . . . 3.— » »
Inserțiile și reclamele 3 lei rîndul

Un număr vechiu 30 bani

PROCESUL DUELULUI

PLEDOARIELE D-lor FLEVA, DELAVRANCEA și CERNESCU

ASUPRA BROȘUREI „BOALA REFORMELOR IN ARMATĂ“

VIII

§. 7. Mutarea comandanților de companii teritoriale la reședința regimentelor lor.—Nu era nevoe de atîtea considerațiuni, în mare parte greșite, asupra înaintărilor și Statului-Major, pentru a ajunge la critica unei măsuri ca aceea a desființărei reședințelor de companii teritoriale prin mutarea comandanților lor la reședința regimentelor. Această hotărîre nu decurge din boala zisă a reformelor, căci numai reformă nu se poate numi și este nedrept a o atribui insuficienței Statului-Major în general.

De altminteri nu se poate tăgădui că în condițiunile în cari a fost aplicată a dat rezultate dezastroase! Neajunsurile ce s'au întîmplat și cari sunt descrise ca amănunte exacte de autorul scrierei au fost toate *prorocite* promotorului ideî de cîte ori venea cu dînsa; propunerea a fost combătută mult timp de toți șefii Statului-Major general al armatei, pe cuvîntul bine întemeiat, că *compromite mobilizarea*. Chestiunea este prea gravă ca să o discutăm în public și nu voim a inzista și a arăta aci consecințele stărei de lucruri creată prin această nenorocită dispoziție

Sunt unele spirite cari nu vor, saŭ, mai bine zis, nu pot vedea de cît o față a soluțiunei unei probleme și nu își dau seamă de fața cea-l'altă care nimicește adesea avantajele ce pare a prezinta cea d'intîiŭ. Incăpățînarea lor este în același timp nemărginită, își închipuiesc că au descoperit un ce necunoscut de toți și cad într'o nesimțire care îl pune în neputință de a găsi mijloacele prin cari s'ar atenua greșeala ce vor să comită cu ori-ce preț.

Nu se cunoștea în afară de armată detaliurile de aplicațiune a dispoziținei prin care s'au părăsit reședințele de companii fără a se lăsa nimic în loc; și cele ce ne sunt expuse sunt menite a readuce în curînd epoca cînd chemările dădeau lipsuri de 40 la sută, pe cînd în ultimii ani fuseseră reduse la 5 saŭ 7 la sută cel mult! Vom avea încă o prelungire însemnată a timpului necesar mobilizărei, atunci cînd orele sunt prețioase! Ar fi fost mai bine a nu se divulga în public această stare de lucruri și a se face apel la șefii armatei, căutînd prin rapoarte și cereri a dobîndi micșorarea răului, dacă nu o vindecare imediată.

Dar fiind-că s'a spus în gura mare toată mizeria, suntem nevoiți a căuta cel puțin a trage folos din divulgarea făcută, ori cît de supărăcioasă ar fi, și să zicem celor ce au puterea de a îndrepta erorile de cari suferă armata: «Luați seama, partea aceasta a scrierei «merită atențiunea tuturor. Faptele sunt «de față, nu pot fi tăgăduite. Este chiar «exact că nici măcar binele la care vă «așteptați, în urma măsurilor impuse cu «sacrificiul mobilizărei, nu s'a realizat! «Comandanții de companii teritoriale «n'au de lucru la reședința regimentului «și sunt mai nomazi ca înainte; dife«rența este că acum sunt nomazi fără «folos!»

Lucrurile trebuesc îndreptate și repede ele vor necesita cheltueli imediate și mari, dar cari vor fi de sigur mai folositoare de cît cele ce ar provoca creațiunea unor noui cadre de regimente de infanterie și mărirea floteî *pe mare*, anunțate de gazete și la cari mărturisim că nu credem. Cadrul actual al infanterie noastre este de ajuns încă pentru 50 de ani din momentul ce numai a 3-a parte din efectivul trupei sale este permanent, iar marina de războiŭ pe mare nu ne va da rezultate în proporție cu imensele sacrificii la cari ar trebui să consimțim. Nu ne putem simți îndemnați la această operă prin efectul dobîndit de marinele streine în ultimele războaie; pentru noi mai ales soarta armelor se va decide exclusiv pe cîmpurile de bătae.

Ne permitem însă a spune autorului scrierei, că și în această parte a fost *nedrept*, căci n'a stabilit răspunderile adevărate în mod precis. Este absolut parțial cînd atribue incapacității ofițerilor de Stat-Major ordinele și contra-ordinele date pentru stabilirea unei situațiuni noui, atunci cînd mijloacele materiale lipsesc cu desăvîrșire și nu sunt în puterea lor de a le procura! Știam de asemenea că ministrul actual de războiŭ *nu* are dînsul paternitatea acestei dezastroase

Prin programul de la Iași partidul național-liberal a făgăduit «mărirea amortizării anuale a datoriei publice».

Ajuns la putere, nu numai că partidul liberal n'a mărit amortizarea, dar încă a redus-o prin desființarea caseî de amortizare.

Acum voește s'o mai micșoreze încă, prelungind prin conversiune termenele cînd se sting datoriile Statului.

Destăinuirî liberale

Incetul cu încetul, ese la ivială toate incorectitudinile săvîrșite de liberalî în sălbatica lor opoziție contra guvernului conservator.

N'a uitat încă nimenî chipul odios în care partidul liberal a împins pe studenți la greșelî cari puteaŭ duce la urmărî din cele mai rele, dacă guvernul conservator n'ar fi știut să intervie cu toată energia necesară.

Exploatînd vioiciunea sentimentelor tinerimiî și neexperiența eî, d-niî Sturdza, Cantacuzino și tovarășiî o exaltaŭ pînă la a nu mai ține nicî o seamă de convenientele și obligațiunile internaționale.

Cine nu-și aduce aminte de manifestațiunile zgomotoase, pe carî liberaliî aŭ încercat într'atîtea rînduri să le îndrepteze contra Legațiunii austro-ungare?

Partidul liberal a mers pînă acolo, în lipsa-i de scrupuluri, în cît a încercat să amestece în manifestațiunî de stradă studenți din Ungaria și din Bucovina.

Incercarea de la 14 Septembrie 1894, cînd cu întoarcerea studenților de la Congresul din Constanța, va rămînea ca o veșnică pată pe numele partidului liberal.

Neapărat, liberaliî aŭ tăgăduit că s'aŭ servit de studenți; eî nu se jenează să tăgăduiască cele mai evidente lucruri.

Dar mărturisirea trebuia să se producă cînd-va și s'a produs.

In ședința de la 14 Februarie a Camerei, cînd s'a discutat art. 58 din proiectul învățămîntului secundar și superior, privitor la dreptul de asociațiune al studenților, adevărul a eșit la ivială.

Mai mulți membri aî partidului liberal, combătînd dispozițiunile art. 58, aŭ imputat guvernului că se arată prea aspru astă-zî față de studențime, după ce în opoziție s'a servit de dînsa.

D-niî Sturdza și Cantacuzino aŭ fost acuzați că aŭ dirijat studențimea în mișcarea națională și că s'aŭ servit de dînsa chiar în luptele interne de partid.

Așa, un deputat liberal a pomenit de întrunirea de la maiorul Fanuța, din 8 Aprilie 1895, cînd cu faimoasa agitațiune contra legeî maximului taxelor comunale...

Guvernul a căutat să se apere, prin organul d-lor Nacu și Sturdza. Dar acest din urmă a fost foarte slab, iar cel d'intîiŭ a spus lucruri ce echivalează cu o mărturisire.

Ori-cum ar fi, d. Sturdza și tovarășiî săi din conducerea partidului liberal nu pot slăbi efectul destainuirilor ce s'aŭ făcut în ședința de la 14 Februarie.

Acuzarea că partidul liberal s'a servit în opoziție de tinerimea universitară, exaltîndu-i sentimentele și exploatîndu-i buna credință, n'a mai fost de astă dată făcută de conservatorî, ci chiar de membri aî partidului liberal.

Ea va rămîne deci în picioare, orî-ce ar îngina d. Sturdza și complicii săi.

Odată cu această destăinuire, care pune în puternică lumină lipsa de scrupuluri a partidul liberal, trebue să mai relevăm cu satisfacțiune că, în ce privește studențimea, ca și în atîtea alte privinți, liberaliî sunt siliți la guvern să lucreze în cea mai desăvîrșită contrazicere cu atitudinea lor din vremea opoziținiî.

De unde înainte de 1895 ademeneaŭ studențimea la mișcărî, astă-zî aceiași liberalî fac legî prin carî mărginesc libertatea de acțiune a studenților.

Ie o crudă, dar meritată pedeapsă a soarteî.

ULTIMATUL ROMANIEI CATRE TURCIA

***Neue Freie Presse*, cu data de Duminecă 15 (27) Februarie, primește din Constantinopol o depeșă în care se spune că guvernul nostru a înaintat Porții prin intermediul ministrului turcesc la București, un *ultimatum* în chestiunea ratificăreî convenției de comerț turco-romînă.**

Se adaogă în depeșă, al cărei text cititoriî noștri îl pot găsi la rubrica informațiilor, că ministrul Romîniei la Constantinopol, d. Djuvara, a cerut la Selamlîcul de Vineri, 13|25 curent o audiență Sultanului, dar audiența a fost amînată pe cîte-va zile.

Tocmaî cînd am primit numărul ziarului vienez cu această depeșă, *Agenția Romînă* ne comunică o telegramă din Constantinopol, știrea că schimbul ratificărilor a avut deja loc.

Fără a ne opri asupra audienței ce s'a refuzat ministrului țăreî la Constantinopol, suntem fericiți că s'a putut evita conflictul diplomatic cu guvernul otoman.

In ori-ce caz însă, guvernul nostru este dator să dea țăreî explicațiile cuvenite asupra întregeî acesteî afaceri și d. Sturdza poate profita de interpelarea d-luî senator Valerian Urseanu pentru a da lămuririle necesare.

CASA RURALĂ

Condamnat de Sturdziști atunci cînd a fost adus la Cameră de d. Aurelian, proiectul *Caseî Rurale* e reluat acum de guvernul d-luî Sturdza, cu oare-carî modificărî ce nu'î schimbă întru nimic caracterul primejdios.

Asupra acestui proiect, *Timpul* a publicat săptămîna trecută două articole foarte interesante, datorite unui distins membru al partidului conservator.

Legea, zice autorul articolelor, se reduce în definitiv la *o expropriere generală și forțată*; dar nu în folosul țăranilor, cari timp de 60 de anî vor fi simpli chiriași, ci în favorul Statului, care devine proprietar prin Casa Rurală.

Pînă peste 60 de anî, «vom avea o țară în care nicî un petic de pămînt nu se va mai putea vinde saŭ cumpăra, nicî un petic de pămînt nu va mai rămîne liber și supus regulelor ordinare ale proprietățeî.

«Pămînturile date în urma legiî rurale și ocupate—în mare parte încă în indiviziune—de foștî clăcași, sunt inalienabile. Cele vîndute după legea din 1889 sunt inalicuabile. Dacă se vor parcela și transforma în loturî inalienabile, după legea Aurelian, și moșiile carî mai rămîn, țara romînească va prezinta acest aspect, credem unic în lume, al uneî țărî în care tot pămîntul este direct saŭ indirect proprietatea Statului și în care acest pămînt este împărțit în toată întinderea în bucățele de cîte-va pogoane, toate inalienabile, dar toate îndatorate.»

Autorul indică astfel roadele *Caseî rurale*:

«Agricultura dezorganizată și sărăcită; Statul împovărat cu o datorie care poate ajunge și trece de un miliard, fără a'î aduce în schimb vre-un folos; populația rurală de a cărei fericire e vorba, înfundată în datorii pentru trei generațiuni și ducînd o viață mizerabilă pe un pămînt care nu'î aparține de cît în aparență; iar clasa cea mai utilă din această țară, clasa oamenilor care se numeaŭ cu mîndrie marî agricultorî orî marî proprietarî, suprimată cu desăvîrșire,— astfel că nu vor mai rămîne în Romînia de cît două clase de oameni fără tranziție, fără nuanțe între ele, fără legătură una cu alta: o clasă de țărani, săracă și incultă și o clasă de politicianî, carî vor căuta, mai mult de cît orî cînd, sub diferite pretexte și denumirî, să trăiască pe spinarea lor».

CINE-I VINOVATUL?

Pierderea „Meteorului“. — Situația „Meteorului“. — Cauzele catastrofeî. — Organizarea serviciului maritim.

Pierderea „Meteorului“

Ne propunem a analiza circumstanțele cunoscute cari aŭ produs catastrofa de la stîncile Șabler. Zicem catastrofă, de oarece deși s'aŭ pierdut cu această ocazie, din fericire, puține suflete omenești, totuși pentru noi trista întîmplare va da loc la consecințe și desavantaje de acelea, cari vor face ca reaua reputație ce și-a creiat tînăra noastră întreprindere să devină greŭ de restabilit.

«Meteorul» de două luni făcea serviciul poștal la Constantinopole, în locul noului vapor de mare viteză Principesa Maria, *imobilizat în port la Constanța pentru o lungă reparație a căldărilor sale, care se avariaseră din cauza relei întreținerî și incapacității personalului însărcinat cu acest serviciŭ.*

In timpul uneî teribile furtuni, în zilele de 13—15 Ianuarie a. c., «Meteorul» a mai scăpat ca prin minune de o pierdere totală, în mijlocul valurilor. De astă dată însă se vede că soarta n'a vroit să'l ierte. Surprins pe mare de o ceață intensă, vasul și-a continuat călătoria pînă în dreptul capului Șabler. Acest punct, ca direcțiune, se află pe coastă cam la treî ore depărtare de Constanța. Așa dar trebue să admitem că, în momentul cînd s'a lovit de acele stînci, dacă presupunem că naviga cu viteza normală, cam 10—11 mile pe oră, «Meteorul» mai trebuia să navige cel puțin treî ore încă, ca să sosească la Constanța.

Se știe că drumul de la Constantinopole la Constanța este direcțiunea exactă Sud-Nord, pe care ori-ce vas o ia cînd ese din Bosfor. Compasul trebue ținut în această direcțiune; ori-ce copil poate aduce un vas de la Constantinopole în dreptul Constanțeî. Trebue să mai adăogăm că linia Sud-Nord de care vorbim, duce direct la gurile Dunăreî, ținînd în acelaș timp vasele la o importantă distanță la larg, *evitîndu-le ori ce surprise de genul aceleia a* Meteorului. *Ast-fel fiind, vasele cari merg la Constanța, în momentul cînd ajung aproape la înălțimea acestuî punct, se abat de la linia Sud-Nord și, după ce aŭ evitat capul Tuzla, întorc capul prin babord, venind spre coastă. Această mică abatere e cam de 9—10 mile, ceea-ce permite vaselor să parcurgă acest spațiŭ în 40—50 minute.*

Situația «Meteorului»

Să vedem acum care a fost situația Meteorului.

Plecînd din Bosfor, cu «capul» direct la Nord, nu putea ajunge la punctul unde trebuia să se abată de la direcțiunea Sud-Nord, de cît după o călătorie de vr'o 14 ore. Putem deci admite că la înălțimea capului Șabler, comandantul să fi abătut vasul sâŭ de la direcțiunea Sud-Nord, spre a se îndrepta spre coastă, cum o face cînd ajunge la înălțimea punctului Constanța? Evident că nu! Căci nu călătorea de cît numaî de 11 ore, pe cînd schimbarea direcțiuneî trebuia să se facă după 14 ore de drum, adică după ce vasul ar mai fi navigat cel puțin treî ore încă.

Mai mult, să admitem că vasul a fost surprins de ceață și că comandantul a fost obligat a micșora viteza. In acest caz are și mai puțină rațiune de a fi versiunea că din cauza ceței «Meteorul» s'a lovit de capul Șabler. Din contră, comandantul, văzînd ceața intensă, n'ar fi putut de cît să caute a se depărta cît de mult de coaste. In acest scop, prima sa datorie ar fi fost ca să se abată, chiar de la drumul cel mare, adică de la linia Sud-Nord punînd un moment capul la Nord-Est, ceea ce, de sigur, ar fi ferit vasul de ori-ce stîncă de pe coastă, de oare-ce în acest caz «Meteorul» s'ar fi găsit în plină mare, la mai bine de 30 mile depărtare de coastă.

Vedem deci că nimic nu poate să fi constrîns pe căpitan a se apropia de coastă, afară de cauze independente de voința sa.

Trebue deci înlăturate ipotezele că ceața ar fi făcut pe «Meteor» să-și piardă busola, saŭ că s'a apropiat de coastă, crezînd că se află în dreptul portuluî Constanța. Prima ipoteză, fiind-că se naviga după compas, iar nu după bunul plac; ceea de a doua, fiind că pentru a ajunge în dreptul Constanțeî, «Meteorul» mai avea încă cel puțin treî ore de drum.

Cauzele catastrofeî

Cu totul în altă parte trebue dar căutate cauzele sinistruluî.

Se știe de toți că «Meteorul» nu era asigurat. Pentru ce oare nu era asigurat un vas în serviciŭ? Cum se poate să întreții un serviciŭ poștal timp de atîtea luni cu un vas neasigurat, cînd se știe că ori-ce bastiment, ori cît de neînsemnat, pînă și caicele, sunt asigurate? Mai mult chiar: nu există vas pe lume, care să navige neasigurat.

Se impune însă întrebarea:

a) Ce s'a făcut cu suma de 40 000 leî alocată în buget pentru asigurarea «Meteorului»?

b) De ce n'a fost asigurat «Meteorul» la una din nenumăratele societăți de asigurare maritimă pînă la înființarea Caseî de asigurărî a serviciului maritim?

Meteorul *era solid, foarte bine construit și ținea Marea perfect de bine, cînd a fost cumpărat de d. Gr. N. Manu. Mai mult chiar: se știe că toată vara trecută vaporul a fost imobilizat în arsenalul de la Fiume, unde i s'a pus căldărî noui și unde trebuiaŭ să i se mai facă și alte reparațiunî carî aŭ costat nu mai puțin de 200.000 leî.*

Aci este buba! «Meteorul» **a fost răŭ reparat la Fiume. Abia a sosit la Constanța și după ce n'a făcut de cît două călătoriî, în Septembrie 1897 a fost pus afară din serviciŭ, de oare-ce căldările sale noui curgeaŭ din toate părțile și nu mai puteaŭ funcționa.**

Recepțiunea vasuluî la Fiume fusese făcută à l'amiable *și «Meteorul» a fost declarat bun de un inginer* de poduri și șosele *trimis în misiune specială cu 40 leî pe zi!*

Iată dar cauza catastrofeî! «Meteorul» a devenit infirm în largul Măreî și ne-mai putînd rezista furtuneî, s'a întors spre țărm.

Organizarea serviciului maritim

Serviciul maritim, care are un înalt funcționar cu atribuțiunea de a aranja diferendele diplomatice cînd s'ar ivi, nu posedă mecanicî speciali, nu posedă ingineri navali, ba putem zice nicî chiar marinari; este în fine cu totul lipsit de organizațiunea necesară spre a face față cerințelor uneî exploatațiunî de navigațiune.

De aicî decurge defectuoasa întreținere a vaselor; din această cauză s'aŭ ruinat mașinele unuî vas noŭ ca Principesa Maria; *din această cauză s'a făcut recepția stranie a* Meteorului *la Fiume, după ce i s'aŭ instalat pe dos căldările fără ca în timpul de patru luni a imobilizăreî sale să-i-se fi bătut un singur cuiŭ în corp saŭ în interior, saŭ să i-se fi efectuat cea mai mică reparațiune a mașineî. Ast fel acest nefericit vas a revenit în țară, după o lungă și costisitoare reparație, într'o stare mult mai proastă de cum plecase.*

Mulți carî aŭ văzut pe «Meteor» *la reîntoarcerea sa din Fiume, aŭ avut impresia, că văd un vas, care sosia după o lungă expediție plină de aventurî și peripeții. De alt-fel chiar în timpul încercărilor* «Meteor» *odată s'a eșuat, iar altă dată s'a ciocnit cu un alt vas.*

Alții aŭ fost înmărmuriți, cînd aŭ văzut că ancorele nu puteaŭ manevra tot-d'a-una regulat, că servomotorul nu funcționa regulat, că multe table ale pereților eraŭ înfundate, că vasul dădea o mică bandă la babord, că căldările noui curgeaŭ și că era aproape imposibil să se mențină presiunea.

Ast fel vasul ne mai fiind, la un moment dat, stăpîn pe manevra sa, a fost luat de derivă și azvîrlit la coastă de vînt saŭ de curent.

DIN STREINĂTATE

Turcia și Rusia

Serviciul telegrafic ne-a transmis o știre din cele mai îngrijitoare.

Comisiunea inspecțiunilor militare din Constantinopole, ar fi examinînd proiectul uneî concentrărî de trupe la fruntaria aziatică a Rusieî, la Erzerum, la Baiazid și la fruntaria bulgară.

Știrea aceasta întîmpină neîncredere.

Deși Turcia a avut un războiŭ victorios, ceea ce a contribuit să-i întărească conștiința puterî sale militare, totuși—observă *Neue Freie Presse*—nu trebue să creadă cine-va pe Sultan și pe consilierii săi militarî și civilî atît de orbiți în cît să ia măsurî ce ar fi considerate la Petersburg și la Sofia drept provocărî și ar da loc la contra-măsurî.

Din toate Statele, Turcia e cea mai puțin în situațiune să se joace cu focul și să pericliteze pacea prin demonstrațiunî militare inutile.

Știrea, dacă e întemeiată, s'ar explica numai prin apropierea primă-verei, anotimp în care se produc obișnuit răscoale în Armenia și Macedonia, răscoale pe cari Poarta ar vrea să le prevîntîmpine.

Din acest motiv, e firește, nevoe de o întărire a trupelor de fruntarie dinspre Parsia Armenia rusească și Bulgaria, spre a împiedica năvălirea bandelor armenești și bulgărești.

Dacă dar Poarta nutrește gînduri de mobilizare, încheie *Neue Freie Presse*, atunci aceasta se face numai în vederea liniștei interne și Poarta se va feri să provoace concentrărî prea marî la fruntariile unor State și țărî cu cari Sultanul întreține relații prietenești.

Iar diplomație

Explicarea dată de ziarul vienez poate să fie adevărată; dar tot așa se poate să fie și altceva.

Se știe că între Rusia și Turcia există o încordare din cauza chestiuneî cretane. Spre a sili pe Sultan să primească candidatura prințului George, Rusia întrebuințează toate mijloacele de presiune ce-î staŭ la dispoziție și Bulgaria pare că o secundează.

S'ar putea ca proectul de concentrărî la fruntaria rusească și bulgărească să nu fie de cît un răspuns la această presiune.

Foreign.

www.dacoromanica.ro

măsuri şi prin urmare că se poate face apel la dînsul pentru a o suprima sau, dacă este prea tîrziu, pentru a impune Statului cheltuelile imediate, ca atenuare reului ce a produs.

(Va urma)

INFORMAŢII

ULTIMATUL ROMANIEI CATRE TURCIA

Neue Freie Presse *de la 15 (27) Februarie primeşte din Constantinopol următoarea telegramă cu data de 14 (26) Februarie* :

Guvernul romîn a dat Porţii prin intermediul ministrului turcesc din Bucureşti un ultimatum în chestia convenţiei comerciale. Dacă într'un termen anumit convenţiunea nu va obţine sancţiunea Sultanului, atunci va urma ruperea relaţiunilor diplomatice.

Convenţiunea, după cum se ştie, a fost încheiată în ultima zi a lui Martie, înainte de isbucnirea războiului cu Grecia şi nu a fost sancţionată pînă acum, ceea-ce ar fi în legătură cu indispoziţia Sultanului faţă de ministrul romînesc de aci, d. Djuvara.

După cum s'a anunţat deja, această nemulţumire vine de acolo că d. Djuvara a dat în vremea războiului, din propria sa putere, permisiunea societăţilor de navigaţie cari plutesc în apele turceşti, să călătorească sub pavilion romîn, pe cînd alte State, precum Anglia şi Rusia, aŭ refuzat acest lucru.

Deosebit de aceasta, d. Djuvara a voit să împedice pe Romînii din Tesalia să protesteze la puterile mari contra retrocedărei Tesaliei.

D. Djuvara a cerut la Selamlîcul de eri o audienţă la Sultan care însă a fost amînată pe cîteva zile.

Poate că va isbuti încă să înlăture dificultăţile.

Intre acestea marele vizir pregăteşte răspunsul pe care poarta îl va da în cîte-va zile ultimatului romînesc.

O comisiune compusă din d. G. Asan preşedintele camerei de comerţ din capitală şi din doui membri ai acestei camere a fost primită de către d. ministru de finance de la care a cerut lămuriri asupra legei patentelor.

D. G. Cantacuzino, primind comisiunea i-a dat un răspuns echivoc de care n'aŭ fost satisfăcuţi membrii Camerei de comerţ.

Un caz grav

Vaporul Meteor *nu era asigurat la nici una din numeroasele societăţi de asigurări maritime.*

Toată lumea se întreabă: pentru ce? şi acuză cu drept cuvînt pe ministrul de lucrări publice de această culpabilă neglijenţă.

Din cauza incapacităţei unui ministru liberal, statul suferă acum o pagubă de aproape un milion de lei.

Se ştie că Eforia spitalelor civile vrînd a constata origina sumei de 25 000 lei ce s'aŭ trimis d lui Rîmniceanu de către un anonim şi pe care zisa Eforie a transformat-o în donaţiune, trimisese afacerea la parchet.

Cu instrucţia fuseze însărcinat d. judecător Urlăţeanu.

D-sa în urma cercetărilor făcute, a clasat afacerea.

Prin noul budget al ministerului de războiŭ se desfiinţează şease posturi de şef de muzică pentru... motive economice!

Demisiunea d-lui Bengescu, ministru plenipotenţiar al ţării la Bruxelles, a fost primită.

Acum d. Dim. Sturdza este liber să facă mişcarea pe care o proiectează de atîta vreme în diplomaţie şi să numească pe disgraţiatul Trandafir Djuvara la Bruxelles, iar pe d. Papiniŭ la Constantinopol.

Eri s'aŭ început în Capitală operaţiile de recrutare în localul secţiei 6 din strada Batiştei.

Dieta Bucovinei a fost închisă eri.

Toţi deputaţii bucovineni, în urma frumoaselor desbateri ce s'aŭ urmat timp de trei şedinţe asupra programului şcolar al partidului naţional romîn, despre care am dat ieri un raport larg, vor da astă seară Marţi un banchet în onoarea d-lui Iancu cavaler de Lupul, preşedintele Dietei.

Le Temps primeşte din Salonic, cu data de 25 Februarie st. n. următoarea telegramă semnificativă:

«*Consulul Rusiei la Bitolia, d. Alexandrief, a fost chemat la Constantinopol de ambasadorul Rusiei, d Zinovief, pentru a-i da seamă de* **situaţia alarmantă ce domneşte acum în Macedonia** *şi de încordarea crescîndă ce există în raporturile populaţiunilor musulmane, turceşti şi arnăute şi a populaţiunilor creştine, bulgare, greceşti, sîrbe şi romîne.*

Constatîndu-se că urcarea de anul trecut a tarifului de călători a redus în mod simţitor venitul C. F. R., d. Saligny studiază acum reducerea tarifelor.

Scoaterea „Meteorului"

D. Maior Coandă, şeful serviciului maritim romîn al C. F. R., s'a întors eri dimineaţă de la Constanţa şi a încheiat un contract cu d. căpitan Wittw, comandantul vaporului de salvare *Seeadler*, al societăţei nordice din Hamburg, pentru ranfluarea *Meteorului* care s'a scufundat la Shabler, pe ţărmul bulgăresc.

Mai întîiŭ d. căpitan Wittw ceruse 10.000 lire streline, însă acesta a redus apoi suma la 165 000 lei, cu condiţiune ca să salveze *Meteorul* şi să fie obligat a-l remorca pînă într'unul din porturile de la Constantinopol saŭ de la Galaţi, cum va hotărî direcţiunea generală a C. F. R. pînă la 2 Martie viitor (st. noŭ), cînd va comunica căpitanului Wittw hotărîrea ce se va lua în această privinţă.

***

Contractul stipulează, însă că, dacă salvarea *Meteorului* nu va fi posibilă, ceea ce e de temut, atunci d. căpitan Wittw nu va pretinde nici un ban pentru încercarea neizbutită de salvare a vaporului şi va fi însărcinat cu salvarea obiectelor, a instalaţiunilor şi a lucrurilor dintr'însul, carî vor fi transportate la Constanţa, unde se vor preţălui, iar jumătate din valoarea lor o va căpăta d. căpitan Wittw, ca plata munceî sale.

D. maior Coandă a făcut sondagii la locul sinistrului şi a constatat că adîncimea apeî acolo este de 4 braţe, carî corespund aproximativ cu 15 metri.

D. maior Coandă a plecat, tot eri, din noŭ, la Constanţa.

Vaporul de salvare *Seeadler* a porit din Constanţa, la locul sinistrului, eri la orele 8.30 dimineaţa.

***

Ministerul afacerilor streine a intervenit pe lîngă guvernul Bulgarieî, pentru ca obiectele salvate din mare şi carî vor trebui să fie transportate de pe ţărmul bulgăresc în portul Constanţa să fie scutite de vamă.

Meteorul s'a scufundat la 2 jumătate mile în nord, adică la 4 km. de Shabler.

ŞTIRI JUDICIARE

Inaintea secţieî a 2 a Curţii de Apel din Bucureşti a venit eri aşa numita afacere Urban, inculpaţi de a fi escrocat pe minorul Urban.

Bancherul Urban, era azistat de d-niî avocaţi V. Lascar, Al. Giuvara şi C. Arion.

Desbaterile vor dura vre'o două zile.

***

Recursul lui Florescu şi al soţieî sale, condamnaţi în furtul de la ministerul de finance a venit eri înaintea Curţii de casaţie.

Recurentul era asistat de d. Mihail Cornea.

Cercetarea recursului s'a amînat pentru 14 Martie din cauză că procurorul a cerut comunicarea motivelor de casare.

DIVERSE

DIN CAPITALA

Sinucidere. — Eri, pe la orele 5 seara, Fritz Gunesch, vopsitor, domiciliat în strada Ţăranilor No. 138, s'a sinucis trăgîndu-şi un foc de revolver în tîmplă.

Glontele, fiind de calibru mare, a spart tîmpla nenorocitului şi a pătruns pînă la creer, lăsîndu-l mort pe loc.

Parchetul de Ilfov, transportîndu-se la faţa locului, ancheteză faptul.

Pînă acum nu se cunosc cauzele acesteî nenorociri. Se, băuse, totuşi, că Fritz şi-a pus capăt zilelor, în urma mizerieî pe care o îndura.

Moarte subită.—Raportul poliţieî de astă-zi spune că pe cînd d. P. I. Popescu, funcţionar din Roşiorii-de-Vede, trecea pe stradă, a căzut jos fără simţire.

Transportat la spitalul Brîncovenesc, Popescu a încetat din viaţă după cîte-va ore.

DIN ŢARĂ

Strivit de un copac. — Ni se comunică că locuitorul V. Simion, din comuna Jitia, judeţul R.-Sărat, pe cînd tăia un mare copac din pădurea d-lui Marghiloman, arborele a căzut peste el şi l'a strivit cu desăvîrşire.

Cei-l'alţi locuitori cari tăiaŭ în pădure, aflînd de nenorocirea tovarăşului lor, aŭ alergat în grabă ca să-i dea ajutoarele posibile.

Era în zadar: Simion murise de mult, sub greutatea enormului pom.

Găsit mort. — Primarul comuneî Bestepe, din judeţul Tulcea, a găsit pe una die stradele comuneî cadavrul lui Ferenti Hasman.

Ferenti Hasman avea capul cu desăvîrşire zdrobit.

Se crede că la mijloc e o crimă oribilă, al cărui autorî sunt puşi în urmărire.

Tăiată de tren.—Corespondentul nostru din Focş ni ne anunţă că pe cînd trenul de persoane manevra în gară, ca să aşeze un vagon, femeia Păuna Constantin care se afla în tren, crezînd că pleacă în direcţie contrarie, a sărit din vagon.

Din nenorocire, căzînd între şine, nenorocita a fost călcată şi roatele i aŭ retezat piciorul sting.

Intr'o stare oribilă a fost transportată la spitalul din Focşani, spre a i se da îngrijirile cuvenite.

ŞTIRI MARUNTE

* Aflăm că la expoziţia societăţei *Ileana*, tablourile artiştilor, cari doresc a fi expuse, vor fi primite pînă Miercurî, 18 Februarie.

* Sesiunea ordinară a consiliului comunal Vaslui, a fost prelungită pînă la 22 Februarie.

* Consiliul de miniştri a aprobat bugetul zecimilor şi acel al Caseî pensiunilor funcţionarilor judeţenî, al judeţului Dîmboviţa, pe exerciţiul anului 1898 99.

* Din Romanaţi ni se scrie că consiliul comunal, terminîndu-şi lucrările, a declarat sesiunea închisă.

* Directorii prefecturilor judeţelor Covurlui, Romanaţi, Tulcea, Bacăŭ şi Tecucî, aŭ fost autorizaţi a gira afacerile prefecturilor, prefecţii titulari fiind ocupaţi cu recrutarea.

* O lege localizată.

După legea asupra vînatului, zice *Opinia*, vînarea epurilor este interzisă cu începere de la 15 Februarie. D. Moruzzi, energicul prefect al jud. Dorohoiŭ, căpătînd convingerea că epurii din acel judeţ sunt mai precoci în reproducţie — poate pentru că sunt epurî de 2 hotare şi mulţi corciţi cu epurî bucovinenî — a dat mai acum o lună o circulară telefonică tuturor primăriilor, prin care le ordonă să împedice prin toate mijloacele cu începere de la 15 Ianuarie, vînarea epurilor.

Atentatul contra regeluî Greciei

Petersburg, 16 Februarie. — *Ziarele condamnă atentatul din Atena şi sfătuesc Grecia să se gîndească la consolidarea viitorului ei sub ocrotirea Regelui şi a dinastiei.*

Copenhaga, 16 Februarie.—*La prînzul de Curte, Regele a pronunţat un discurs mulţumind lui Dumnezeŭ că a scăpat pe fiul săŭ de o mare primejdie.*

Atena, 16 Februarie. — Asasinul Karditzi este în vîrstă de 35 anî. Este un fost sub-ofiţer. El însuşi s'a dus de s'a prezentat procurorului.

Strîns de întrebărî, el a mărturisit că este unul din autorii atentatului şi nu a exprimat nici o părere de răŭ.

Asty *află că de două luni, cîte-va persoane ştiaŭ că un club misterios ţinea şedinţe secrete în localităţi departe de oraş şi că în sfîrşit se decisese asasinarea Regelui.*

Poliţia a descoperit o bombă cu dinamită în locul unde s'a comis atentatul.

Camera întrunită îndată, a exprimat în mod solemn lealitatea sa.

Generalul Vasos, în numele armateî din Tesalia, a telegrafiat Regelui, exprimîndu-i adînca alipire a armateî întregi pentru dinastie.

ECOURI

— Distinsul doctor Anghelescu, fost intern al spitalelor din Paris, asistent al profesorului Championnière, s'a instalat în capitală strada Sălciilor No. 4 bis.

— Societatea de medicină veterinară va ţine şedinţă ordinară în ziua de 19 Februarie ora 8 şi jum. seara în localul Ministerului domeniilor.

Ordinea zileî: 1) Continuarea discuţiuneî asupra comunicăreî d-lui Stamatescu. 2) A. Motoc: Sarcosporidiile. 3) G. Udrischi: Eventraţie, epiploectomie, vindecare. 4) I. Gornea: Hernia ombelicală la mînz şi tratamentul ei, şi 5) Ir. Popescu: Monştrii la specia bovină.

NUVELA

UN NAUFRAGIU

. . . O trăznitură groaznică se auzi.

Corabia care spărgea adineaorî valurile se lăsă în jos cu partea din spre cîrmă. O spaimă mare cuprinse pe toţi şi oamenii alergară pe punte. In această învălmăşală, apăru căpitanul Yves de Kerlin, comandantul corăbieî; el ţine revolverul în mînă. Cu sînge rece el da poruncî scurte. Toţi 'î se supuneaŭ de frică, căcî cunoşteaŭ pe căpitanul ca un om foarte sever.

Acest Yves, era un băiat frumos, născut chiar pe ţărmurile unde corabia se sfărîmase. Mic, cu privirea vie, el e foarte straşnic în serviciu, dar e şi iubit de oamenii echipagiului pentru că e drept şi cinstit.

Călătorii cari se aruncaseră nebunî spre bărcî, rămaseră nemişcaţi.

Ives striga: «cel d'întîiŭ care se va apropia de bărcî va rămîne mort! Toată lumea să vie aci, la spatele corăbieî; nimenî să nu mişte!»

Noaptea este întunecoasă... vîntul urlă cu putere şi ploaia cade. Dves dă semnale cu fluerul. După o muncă mare, bărcile sunt lăsate pe apă. Treî bărcî încărcate cu oamenî pornirâ; mai rămăsese una legată la spatele corăbieî care se scufunda mereŭ.

In noaptea asta neagră abia se mai văd pe punte două umbre: sunt căpitanul Ives şi secundul săŭ Legadec, tot un breton; el văzuse pe Ives născînd şi crescînd. Amîndoui aduseră instrumentele, busola şi registrele corăbieî; le puseră în luntre. Ives, cu ochiî scăldaţi în lacrimi îşi luă rămas bun de la vasul săŭ, care timp de două-zecî de anî îl purtase în tot locul pe valurile mărilor şi din acest vas nu mai rămînea acum de cît niste sfărîmăturî!

Căpitanul se întoarse către secund şi zise: Scoboară în luntre Legadec, eŭ trebue să părăsesc corabia, cel din urmă!

In acel moment, însă un val şi mai puternic trecu peste puntea corăbieî care trosni şi mai tare. Corabia rămase în întuneric cu totul; luminele de pe ea se stinsese. Furtuna urla şi mai tare, loviturile valurilor eraŭ şi mai puternice în vasul sdrobit cu totul..

Departe pe valurî se vedea un punct negru. Era luntrea care se desfăcuse şi plutea singură!

. . . . . .

Departe, departe de tot, acolo unde se împreună marea cu cerul, se vede ceva albicios... sunt zorile zileî, Marea s'a liniştit. Se aude numaî sgomotul uşor ce-l fac cei doui înotătorî. După ce se luptase mult cu valurile, ei ajunseră aproape de stîncî; Yves însă era ostenit cu totul.

Sprijineşte-te de mine căpitane, zise bătrînul Legadec, lui Yves, ca unuî copil; eŭ am încă destulă putere.

Dar încordarea asta osteneşte şi pe el. Căpitanul simte că peste cîte-va momente marea va fi mormîntul lor. De o dată el zise bătrînului: Legadec, tu singur poţi ajunge la mal; tu aî copiî şi femee, eŭ nu am pe nimenî. Tu trebue să trăeştî! Să ne luăm rămas bun... veî pune să mi se facă un parastas.... şi repede se desfăcu de umerii bătrînului, făcu o mişcare şi dispăru sub valurî...

După două zile corpul lui fu găsit la ţărm cu o parte din sfărămăturile vasului, acel vas care 'l legănase pe valurile mărilor timp de două-zecî de anî. C.

PROCESUL DUELULUI

ŞEDINŢA A PATRA

(Urmare)

Pledoaria d-luî Disescu (urmare)

Eminentul avocat spune că se face o acuzaţiune d-lui Săulescu că a spus să se încălzească sala, în loc să se constate din aceasta o îngrijire pentru ca lupta să fie leală.

Dar dacă nu era foc? De sigur, ni s'ar fi spus că l-am dus într'o sală friguroasă că din cauza rănel, ce putea să aibă, i-am cauzat o pneumonie infecţioasă, şi că moartea lui Lahovari e provocată din cauza noastră.

D. Disescu zdrobeşte acuzaţiunile făcute asupra slăbiciuneî lui Lahovari, asupra aşa zisei indiferenţe a d-lui Filipescu, care, după cum spune d. jude instructor, după luptă, s'a îmbrăcat şi a plecat fără să stringă mîna adversarului.

Cu această ocazie, distinsul avocat dă o bună lecţie magistratului în cestiune.

Şedinţa se suspendă la orele 2 fără un sfert.

***

La redeschidere, orele 2, d. Disescu trece la a treia parte a pledoarieî d-sale, la partea pur juridică.

Prima parte de elucidat este, începe d. Disescu, temeinicia figurăreî părţeî civile în instanţă. De altmintrî, cestiunea e luată cu totul în mod abstract, faţă cu declaraţia făcută în instanţă de d. Danielopol, că nu cere despăgubire de cît atît cît le va da dreptul legea ca să figureze ca parte civilă; deci ştim ce-l aduce pe această bancă.

Duelul este tranşat foarte uşor. Ceî cari admit tribunalele de onoare,— şi G. Lahovari îl admitea, căcî s'a bătut, nu pot şi nu trebuie să ceară despăgubirî.

D. Disescu aduce citaţiuni din autorii studiilor de arme, cari sunt categorice în această cestiune.

Mai arată apoi că nu poate fi loc de despăgubirî, de oare-ce acest lucru a fost eliminat încă de la început, prin convenţiunea dintre combatanţi, cari s'aŭ supus legeî duelului, eşind pe teren.

Dacă Lahovari ar fi trăit, nefiind de cît rănit, putea el să mai ceară despăgubirî? De sigur că nu.

In speţă, d-na Lahovari nu are de cît un prejudiciŭ: prejudiciŭ în afecţiunea sa. Dar legiuitorul nu examinează afecţiunile acestea separate. Dar, de sigur că mai mulţi de cît d-na M. Lahovari sunt afectaţi de moartea lui Lahovari, putea-vor ei să ceară despăgubirî? Nu. Legiuitorul stabileşte gradul de afecţiune. Soţia ar fi în drept să se prezinte; în lipsa acesteia, fraţii şi muma.

In cazul de faţă soţia nu vine; d-na M. Lahovari, cu toate că, după cum a spus d. Danielopol, iubea mai mult pe Lahovari de cît îl iubeaŭ soţia, muma şi fraţii lui, nu poate fi admisă. D. Disescu, pentru a dovedi aceasta, citează pasagii întregi din *Sourdin* care vorbeşte şi tranşează chestia în acest sens.

Asupra culpabilităţeî inculpaţilor, fiind vorba de martorî, care e sistemul de pedepsit?

Martorii sunt complicî? Atunci suntem în teoria generală a legeî. Dar suntem aci într'un caz excepţional, un delict excepţional, pe care codul penal îl prevede a parte şi în care legea nu prevede pedeapsă şi nici nu vorbeşte de martorî. Teoria specială dar nu poate şi nu pedepseşte.

In teoria generală, după articolul 50 al codului penal, nu se poate da complicelui de cît minimul pedepseî.

Dar d. prim-procuror nu voeşte aşa; d-sa vrea să facă aplicaţia art. 51, complice fără de care delictul nu s'ar fi putut comite. Aceasta nu este complice, este coautor, şi deosebirea este mare. In speţă, mai cu seamă, nu numaî că fără aceştî complicî delictul nu se putea săvîrşi, dar se săvîrşea un delict şi mai mare, duel fără martorî.

Orî-care ar fi situaţia însă, n'aŭ aceştî complicî saŭ coautorî, cum îî face d. prim-procuror, scuza legală trasă din provocaţiune (art. 250, 254); aceasta este apărarea mea ca combatant în loviturile ce-mî dă adversarul.

Dar, se va spune că n'am dreptul să mă prevalez de scuza legală, căcî m'am bătut în duel, ceea ce este în teoria specială.

Din două una: orî lăsaţi cazul în teoria specială şi atunci nu aplicaţi complicitate martorilor, orî dacă aplicaţi acestora teoria generală, am dreptul să mă prevalez de invocarea scuzeî legale.

D. Disescu conchide deplîngînd moartea lui Lahovari şi spune că memoria lui rămîne şi va rămîne încă în mintea noastră. Ea va pieri însă o dată cu noi. După duel, o serie de nuorî groşi de incriminaţiuni s'aŭ năpustit asupra omului politic pe care inamicii credeaŭ că aŭ găsit momentul prielnic de a-l pierde. A trecut şi aceasta şi opinia publică s'a format în această privinţă. Un singur lucru nu va trece, este justiţia morală, de la care noi aşteptăm hotărîrea.

Orî care ar fi hotărîrea, termin spunînd amiculuî meŭ Săulescu: «Nu te gîndi la asprimea pedepseî; fiî mulţumit că ţi-ai îndeplinit în toată conscinţa datoria ta de martor în acest nenorocit duel.»

Sedinţa se suspendă la orele 3.

Pledoaria d-luî N. Fleva

Sedinţa se redeschide la orele 3.30.

D. Preşedinte dă cuvîntul d-lui Fleva, în apărarea d-lui Al. Săulescu.

Două interese m'aŭ împins să iaŭ cuvîntul în acest proces, unul personal şi de familie—Săulescu 'mî e nepot, şi altul general şi de interes public.

Aveţi în faţă evenimentul nenorocit al unui duel, care dacă n'ar fi avut acest sfîrşit, nicî unul din inculpaţii de azî nu eraŭ în faţa justiţieî. Deci nu duelul în sine a adus înaintea justiţieî, ci consecinţele lui: 1) moartea lui Lahovari şi 2) că cel-l-alt combatant este o persoană care ocupă un rol însemnat în politică şi pe care mulţi aŭ dorit şi se bucură că este adus înaintea justiţieî.

Sunt un duşman al duelului, cu toate astea puterea prejudecăţii a fost mai tare asupră-mî şi am avut şi eŭ dueluri. Am făcut ceea-ce conştiinţa mea condamna, pentru a urma cerinţa societăţeî, cerinţa moravurilor. Insuşi legea nu este categorică în contra duelului; legea face o transacţie între ceea ce se face şi între ceea-ce nu trebue să se facă. Omorul, căcî omor se face prin duel, este pedepsit prin legea specială a duelului cu 15 zile, pînă la 4 anî, pedeapsă care se dă la infracţiunî comune de contravenţie poliţienească.

Nicî nu voiŭ să discut legalitatea duelului, îmî ajunge procesul-verbal al martorilor care este sfînt.

Legea nu opreşte duelul şi numaî autoritatea publică îl poate împiedica, dar ea nu a făcut aceasta; ceva mai mult, oamenî însărcinaţi cu paza legilor, aŭ călcat peste codul penal şi s'aŭ bătut în duel.

D. Fleva vorbeşte apoi în ce priveşte pe martorî şi consideră ca inadmisibilă teoria de a face pe martorî complicî. Cu totul contrariŭ, condica penală îî face judecătorî în duel (art. 260); cum oare pot fi ei pedepsiţi ca complicî?

Asupra inferiorităţeî în luptă este inadmisibil de vorbit şi de discutat. Cum, aci vorbiţi de inegalitate? Adversarul meŭ trăgea rîndunica în zbor, şi eŭ nu pusesem mîna pe pistol.

Toată lumea o ştia, şi adversarul meŭ şi eŭ. Am fost lovit în mînă, tot din neştiinţa mea. Dacă după ce am tras eŭ focul lăsam mîna în jos, cum este regula, glontele mă lovia în piept şi azî nu mai eram. *Ei bine, Ferechide n'a fost urmărit pentru acel duel — rănire gravă. Nu numaî că n'a fost urmărit, dar el a fost felicitat în consiliul de miniştri.*

Cînd ast-fel de fenomene se întîmplă, cum credeţi că cei cari se mai bat în urmă pot crede că vor fi urmăriţi? Toată lumea este autorizată a crede că această lege este căzută în desuetudine, printr'un consimţimînt comun.

Hotărîrea tribunalului trebue să fie o *hotărîre de dreptate şi egalitate pentru toată lumea*. D. Prim procuror însu-şi trebue să ceară circumstanţe atenuante.

In această afacere, chiar un ministru, în plin Parlament, de pe banca ministerială, a declarat că această lege este căzută în desuetudine.

Insuşi Lahovari era un părtaş înfocat al duelului. In tot-d'a-una el a scris că onoarea nu poate fi satisfăcută de cît prin duel. Este a răscoli memoria şi mormîntul lui, pentru ca partea civilă să caute a înegri această afacere, în care voeşte să ponegrească şi pe martorii lui Lahovari, doui amicî buni şi leali ai lui.

Ceva mai mult, în această afacere chiar autorităţile aŭ fost amestecate şi ştiaŭ că delictul se comite. Comisarul secţiunei V s'a uitat pe fereastra sălei de arme şi privea cum se lupta combatanţii. Pentru ce nu aplicaţi art. 263 şi nu aduceţi înaintea justiţieî şi pe acel delicuent?

Acest proces ar însemna că la noi în ţară nu se urmăresc de cît acei pe carî guvernul voeşte să-i urmăreas ă.

După cum la noi în ţară nicî o dată delictul duelului nu a fost urmărit, ar fi o nedreptate ca eî să fie condamnaţi (aplauze în auditor).

D. Preşedinte ameninţă cu evacuarea sălei, dacă se vor mai produce aprobărî şi aplauze în sală.

Pledoaria d-luî Cernescu

Voiŭ începe cu un cuvînt al d-lui primprocuror: «Nimic în contra onoareî». Aveţi în faţă 5 preveniţi, şi orî-care ar fi hotărîrea dv., din dezbaterile orale urmate aci, se constată că eî sunt şi vor eşi de aci, oamenî de o perfectă onorabilitate şi că toate cele spuse pînă acum prin ziare sunt hidoase calomniî, astă-zi spulberate.

D. Cernescu spune că secţiunea privitoare la duel a fost introdusă la 1864 în codul nostru. Proiectul din 64, conţinea şi articole prin carî se pedepseaŭ şi martorî; de la parlement proiectul a trecut la comisiunea de Stat. Aci articolul privitor la pedepsirea martorilor a fost tăiat. Avocatul apărăreî citeşte adresa cu care comisiunea de Stat, motivează tăierea articolului prin care se pedepsea martorii, adresă prin care martorii şi doctorii sunt consideraţi ca o necesitate, ca oamenî de control în duel. Este dar o greşală de neiertat că martorii aŭ fost aduşi pe banca corecţională.

Din punctul de vedere juridic apoi, d. Cernescu, cu codul penal în mînă, arată că răŭ şi greşit martorii sunt daţi în judecată şi că d. judecător de instrucţie n'a citit codul, ci numaî prin argumente deductorii a tradus înaintea justiţieî pe martorî.

Insuşi jurisprudenţa este categorică în acest sens. D. Cernescu citeşte dispozitivul unei sentinţe a Curţeî de Casaţie, care respinge în drept şi fapt, un recurs al procurorului general, făcut într'o afacere de duel, relativ la pedepsirea martorilor.

Vorbind despre duel în general, fără să-l aprobe, talentatul avocat îl explică.

Il arată ca o necesitate, adusă de rafinaţii societăţeî, pentru cultul şi apărarea onoareî. Duelul, după cum o spun marii maeştri, este suplimentul insuficienţii legilor. Nicî codul penal şi nimic alt-ceva, nu-l poate suprima: cît timp va exista suferinţa şi omul, va exista şi duelul. (aprobărî în auditor).

Luînd apoi punct cu punct toate acuzaţiunile ce s'aŭ adus martorilor prin rechisitor, le spulberă pe toate şi dovedeşte în mod clar şi indubitabil, că martorii aŭ fost cu toţii, cît se poate de conciliant şi leali.

De asemenea învinuirile ce se aduc cu privire la micşorimea sălei şi la faptul că d. Filipescu a tras de 4 orî acolo, sunt spulberate.

Terminînd, d. Cernescu îşi arată încrederea în justiţia ţăreî şi spune că aşteaptă cu liniste cuvîntul magistraţilor. Am încredere în iustiţia ţăreî şi sunt sigur că nu veţi face o fără de lege».

La orele 5 şi un sfert şedinţa se suspendă. (Salve de aplause isbucnesc în auditoriu. Tînărul avocat a fost viŭ felicitat de toţi colegii. D. P. Grădişteanu s'a sculat de lîngă d-na Lahovari şi a venit să sărute pe talentatul şi tînărul săŭ coleg)

Pledoaria d-luî Delavrancea

La redeschiderea şedinţeî, ora 5.50, d. preşedinte dă cuvîntul d-lui Delavrancea.

Aci se judecă onoarea; onoarea compare în faţa justiţieî şi onoarea nu poate să apeleze mai bine de cît la justiţie, începe

www.dacoromanica.ro

d. Delavrancea. Ne aducem aminte ce tumult şi ce patimă fără de frîu se produsese în urma nenorocitului eveniment. Acum s'a pus frîu patimeĭ şi s'a închis uşa pătimaşilor. Să ieĭ cinci oameni onorabili şi să-i judeci pe toate gamele infamieĭ timp de o lună şi mai bine, este cea mai mare pedeapsă ce li se putea da.

S'a zis şi de d. prim-procuror şi de partea civilă că este o lege care trebue aplicată.

Trebue mai întîĭ judecată legea şi apoĭ aplicată. Protestez în contra explicaţiunii facile şi inadmisibile asupra duelului, făcută de partea civilă. Nu barbaria residă în această instituţie, fiind-că la duel a făcut recurs toată elita societăţii. Cînd se spune că duelul e o barbarie, să mi se arate că barbarul şi escrocul, dezonoratul şi mişelul fac uz de această nobilă instituţie. A spus d. Disescu că duelul a existat la noi din timpurile cele mai vechi. Legenda, poezia populară şi toate obiceiurile noastre populare, dovedesc că duelul a existat în tot-d'a-una la noi. Ce înseamnă lupta dreaptă, ce înseamnă «în paloşi să ne tăem şi în buzdugan să ne lovim ?»

In altă ordine de ideĭ: cine sunt renăscătorii neamului nostru ? Eĭ aŭ fost porecliţi de duelgii. Eĭ aŭ adus duelul în Moldova şi de acolo a trecut şi la noi. Cum atunci se vorbeşte cu atîta uşurinţă pe socoteala unei instituţii pe care am avut-o şi o avem de atîta timp ? E adevărat că timp de două secole armele aŭ fost lăsate la noi şi aŭ venit redeşteptătorii de peste graniţă, cari ne-aŭ reînviat dragostea de arme, pe care rasa noastră, nu că nu a avut-o, dar era latentă în noi. Aşa să şi explică vitejia românilor noştri, oameni de la ţară, care a uimit pe generalii încercaţi în lupte.

Onoarea este partea glorioasă a fie-căruia dintre noi. Ce ar ajunge o societate care n'ar mai avea nimic de distincţiune de cît cea-ce a distins condica civilă şi condica penală ? Ce ar mai fi dacă n'ar exista oameni cari să pue mai pre sus onoarea lor de cît prescrierile codului civil şi penal ? M'aş cutremura cînd aş gîndi vre o dată că, presupunînd că legea în contra duelului va fi admisă, nu s'ar găsi nimenea să nu răcnească: «nu, cu sentinţe judecătoreşti nu se poate spăla onoarea». Am avea atunci o societate de înţelepţi, de filosofi, foarte dibaci în a-ţi face un contract să te înşele, dar fără sentiment de cinste. (Aplauze).

Ziarele aŭ relatat atîta timp nenorocirea duelului şi aŭ taxat de omor un duel leal, în care un om onorabil 'şi-a expus viaţa şi el, cu atîta bărbăţie, care îi face cinste, în loc de calomnia răŭ-voitorilor... (aplauze în sală).

D. *Preşedinte* ameninţă cu evacuarea.

D. *Delavrancea:* Mulţumesc d-luĭ primprocuror care a astupat cu autoritate gura calomniatorilor.

D-sa a înfierat cu un singur cuvînt toate neomeniile cari s'aŭ zis în această afacere.

P. Roudet, feciorul caseĭ Lahovari, mormăe un cuvînt de protestare.

D. *Preşedinte* îl dă afară din şedinţă.

D. *Delavrancea*, continuînd într'o logică strînsă, arată luptele noastre politice. «Oricît ar fi de tare cine-va din aceste lupte ese rănit şi deziluzionat».

D. Filipescu, este un luptător de frunte în politică. Om care are tot, dar absolut tot ce-i trebue pentru a fi fericit, a lăsat mulţumirile de cari se putea bucura şi a intrat în aceste lupte politice, de unde nu culege şi nu va culege de cît dureri.

Din aceeaşi cauză a îndurat două luni calomnii odioase, pînă azi, cînd înaintea dv. aşteaptă sentinţa. Aşteaptă sentinţa dv. căci cea-l'altă sentinţă a opiniei publice e dată deja. Ori-cine a auzit şi a cetit dezbaterile acestui proces, s'a putut convinge că Filipescu, ca în tot-d'a-una om de onoare, în mod leal şi demn a fost în această nenorocire.

Dar nu numaĭ Filipescu este în joc în această afacere, sunt şi ceĭ-l'alţi copărtaşi la această nenorocire. Şi pe socoteala d-luĭ V. Ionescu s'aŭ debitat calomnii şi enormităţi.

D. V. Ionescu este adevăratul tip al românului neaoş. Repede, vioĭ, cu o repeziciune de cuvînt adesea criticabilă.

Şi natureĭ luĭ de român neaoş, datoreşte V. Ionescu toate calomniile cari s'aŭ pus pe socoteala luĭ.

Vorbind apoĭ de toate exagerăţiile calomnioase, d. Delavrancea arată cu cîtă răutate intenţionată, aŭ fost ele făcute.

Dacă s'ar putea corespunde *ôutre tombe* şi Lahovari ar esclama: «Calomniatorilor tăceţi că îmĭ necinstiţi viaţa, inteligenţa şi mormîntul».

Şedinţa se ridică la orele 7, amînîndu-se continuarea dezbaterilor pentru azi la orele 12.

ŞEDINŢA A CINCEA

Pentru această şedinţă, măsurile de ordine la intrările saleĭ de şedinţă sunt cu stricteţă păzite. Un dublu cordon de geandarmi pedeştri şi sergenţi de oraş e instalat la intrarea secţieĭ, foarte mulţi agenţi ai poliţieĭ secrete mişună prin sala paşilor pierduţi, sub ordinele inspectorului poliţienesc Durma, care e însărcinat cu supravegherea ordineĭ.

Se atribue d-luĭ preşedinte Florian hotărîrea de a fi luat aceste măsurĭ, din cauza semnelor de aprobare şi a aplauzelor pe cari publicul din sală, într'un avînt de entusiasm, le-a dat distinşilor avocaţi ai apărăreĭ în pledoariele din şedinţa precedentă.

Cu toate aceste măsurĭ severe, sala de şedinţă este înţesată de lume încă de la orele 11 şi jumătate. Ca şi eriĭ, foarte multe doamne aŭ ocupat de timpuriŭ locul din sala de şedinţă rezervat preveniţilor.

Pledoaria d-luĭ Delavrancea (urmare)

Tribunalul intră în şedinţă la orele 12.40.

D. *Preşedinte* dă cuvîntul, în continuarea pledoarieĭ, d-luĭ avocat Delavrancea.

Distinsul avocat începe prin a cerceta cestiunea de fapt a procesuluĭ. Asupra cestiuneĭ ofenseĭ, în primul rînd, faptul singur că articolul provocător este scris de Lahovari, un om care cunoştea de aproape pe Filipescu, îl cunoştea în apucăturile şi obiceiurile sale, constitue o mare ofensă. Dar examinînd articolul *Deux Politiques*, semnat de C. Em. Lahovari, se poate vedea că o ofensă mai mare nu se putea face unuĭ om.

Da, se zice în acel articol, d. Filipescu face articole filosofice, de o speculaţiune transcedentală, dar cînd e vorba la fapt, alt-fel e d. Filipescu; d-sa este un impostor politic. D-sa scrie volumul *Către un nou ideal*; aceste toate sunt bune în teorie, dar în fapt, zice articolul, el este un un agitator, care ridică mulţimea în stradă şi din punctul de vedere al conştiinţeĭ luĭ şi a sufletuluĭ luĭ el este un nou impostor.

Care vrea să zică, impostură în politică, impostură în religie, impostură în filozofie. Iacă ofensa, marea ofensă pe care o constituie articolul *Deux Politiques*.

S'a zis de d. Filipescu că este violent. Liniştiţii aŭ cuvînt de a spune că Filipescu e violent; orî cine alt cine-va, cari da, dar aceia fac politică, nu poate vedea în Filipescu de cît un temperament politic. Cum i se impută acestuĭ om de a fi violent ? Dar nu se vede că, din nenorocire, suntem săracĭ, am sărăcit cu totul, în tot ce este energie şi cînd vedem că maĭ avem un suflet energic, ne repezim să-l dăm şi aceluia în cap. Pare că mediocraţia a încins o luptă în contra personalităţeĭ şi a superiorităţeĭ. Nu, Filipescu nu este violent; dar noi ceĭ-l'alţi suntem prea liniştiţi; nu el detună, dar noi suntem prea amorţiţi. Aceştia sunt oamenii de rasă în cari rezidă virtutea unuĭ popor, care ast-fel numaĭ a trecut prin grelele lupte politice.

In altă ordine de ideĭ, martorii d-luĭ Filipescu, împreună cu d-sa, aŭ fost acuzaţi că aŭ întins o cursă luĭ Lahovari pentru a-l perde. Şi pentru a dovedi aceasta invenţiile s'aŭ desfăşurat, nesfîrşite. S'a zis chiar că o dovadă despre aceasta este că martorii n'aŭ fost împăciuitorĭ. Dar dacă ar fi aşa, ne maĭ adunam noi pentru a concepe pacea ? maĭ consultam noi amicii noştri pentru a ne da o formulă a uneĭ declaraţiuni de conciliare ? Nu, d-lor, demn s'aŭ purtat martorii nenorocitului Lahovari după cum, demn s'aŭ purtat martorii luĭ Filipescu. Toţi martorii, în faţa justiţieĭ, aŭ spus tot, tot ce aveaŭ pe suflet.

S'a ştiut încă de la început că articolul provocator, nu lovea pe Filipescu de cît în onoarea luĭ politică şi reparaţiunea acestuĭ fel de ofensă aŭ cerut-o Săulescu şi V. Ionescu încă de la început

Eĭ bine, la un om public, la un om politic, singura sferă a vieţeĭ luĭ este sfera publică şi dacă în viaţa luĭ politică îl loveşti, îl loveşti în tot ce are maĭ sfînt, căci în această viaţă îi este concentrată toată cinstea şi demnitatea luĭ şi aceasta voeşte omul politic să-i rămînă nepătată. Iată pentru ce Filipescu nu putea să admită distincţiunea între viaţa publică şi cea privată, el, care în luptele luĭ politice a neglijat aproape viaţa luĭ privată şi o va neglijea cu atît maĭ mult, cu cît se va urca maĭ sus pe treptele pe cari merită să se ridice.

Nu este cestiune de apreciere, după cum s'a spus. A aprecia politica unuĭ om, acest lucru intră în domeniul criticeĭ permise; dar a tăgădui cinstea politică a unuĭ om, este a-l necinsti, a-l ofensa în cel maĭ grav mod.

Dar finalul articoluluĭ ? «De maĭ rămîne vre-un rest, sutnem gata a-l plăti», nu este aceasta cea maĭ patentă provocaţiune ? Dar, Filipescu a fost tîrît cu de-a-sila pe teren de semnatarul acelui articol.

Nu s'a putut face concilierea pentru că pe de o parte martorii luĭ Lahovari n'aŭ admis declaraţia prin care se spunea că întru nimic n'a voit ca onoarea luĭ Filipescu să fie atacată, iar pe de altă parte martorii luĭ Filipescu nu s'aŭ mulţumit şi nu se puteeŭ mulţumi cu stima provocatorului, pentru onoarea luĭ de om privat, cînd acela îl lovise în onoarea luĭ de om public.

Venind la luptă, d. Delavrancea taxează de monstruoasă acuzaţiunea ce se aduce martorilor de a fi făcut să se bată ceĭ doui clienţi aĭ lor într'o sală mică, într'o sală neregulată.

La asemenea acuzaţiuni nu se poate răspunde, trebue să întorcî capul cu dezgust. Este a aduce o insultă chiar martorilor luĭ Lahovari, cari ar fi consimţit la o cursă pe care ar fi făcut-o ceĭ-l'alţi martorĭ. Aceste acuzaţiuni mizerabile sunt demne numaĭ de scîrba şi disprețul nostru.

Se impută luĭ Filipescu că a maĭ tras în sala de arme unde s'a bătut. Dar încă din prima zi Filipescu a mărturisit că a fost de 4 orî acolo şi primul procuror constată acest lucru cu registrul societăţeĭ. Se spune acum că registru este stricat, că aŭ fost rupte foĭ din el. Dar cînd noi încă din prima zi am mărturisit că am tras de 4 orî în sală, cînd primul procuror constată acest lucru cu registrul acela, fără să spună că s'aŭ găsit file rupte dintr'însul, cine a putut rupe filele din registru ? Noi cari am mărturisit în prima zi—şi s'a constatat mărturisirea noastră cu cercetarea primului-procuror,—care a găsit registru intact, — saŭ aceĭ cari voesc să comită o nouă infamie, aŭ înscenat aceasta, crezînd că ne poate încărca ?

S'a maĭ vorbit apoĭ de inegalitatea luptătorilor. Duelul nu este cestiune de forţă. Duelul este o luptă între două suflete, între două conşciinţe: una insultată şi alta insultătoare. De aceea, de multe-orî se văd buni trăgacî tremurînd în faţa spadeĭ insultatului; e conşciinţa luĭ care lucrează, nu braţul.

Este o imaginaţiune imorală, de a concepe că Filipescu a plecat fără a da mîna celui pe care îl rănise. Peste acest lucru trec repede, căci e în adevăr dezgustător să discut asemenea enormităţi; ele nu pot sta în picioare.

In privinţa impunităţiĭ martorilor, dis-insul avocat arată că legea prevede un comandament pentru martorĭ, de oare-ce codul penal obligă pe duelanţi să aibă martorĭ pentru ca faptul lor să nu fie calificat de crimă.

Martorii, este o poruncă legală, eĭ aŭ un mandat de la lege, eĭ sunt juraţii duelului. Eĭ nu pot deci avea răspundere înaintea legeĭ.

S'a maĭ zis, continuă d. Delavrancea, că nu există proporţiune între ofensă şi condiţiunile duelului. Condiţiile depind de sufletul celor cari se bat. Depind de mîndriă, sentimentul şi lealitatea celor ce se bat.

Iată tot ce ni se impută. Astăzi o sentinţă pluteşte în aer. Pe ea stă scris: *Aŭ fost leali* în lupta lor. Nu maĭ putem fi acuzaţi azi de ceea ce am fost acuzaţi pînă eriĭ, căci lumina s'a făcut.

Acum, cînd în mîna justiţieĭ stă onoarea, am credinţa că onoarea nu va eşi în doliŭ din faţa eĭ şi sunt convins că sentinţa dv. va fi dreptatea cu onoarea la un loc. (aplauze în auditor).

Şedinţa se suspendă la orele 1.45.

Depeşile de azi

Serviciul «Agenţieĭ Române»

Viena, 16 Februarie.—Principesa moştenitoare Stephania este atinsă de o pneumonie. Starea sa nu inspiră de-o-cam-dată nicĭ o temere.

Paris, 16 Februarie.—*Circulă zvonul că colonelul Picquart ar fi trimis martorĭ colonelului Henry.*

Paris, 16 Februarie.—*Marchizul de Salisbury este atins de un atac uşor de influenţă. Starea sa este relativ bună.*

Constantinopol, 16 Februarie. — Azi s'a făcut între Tewfik-paşa şi d. Djuvara, ministrul Romîniei, schimbarea ratificărilor convenţiuneĭ comerciale între Turcia şi Romînia.

Viena, 16 Februarie. — Principesa Clementina este în agonie de astă-noapte. Ultimul buletin medical zice că slăbiciunea de inimă s'a înrăutăţit şi puterile scad.

Corpurile Legiuitoare

CAMERA DEPUTAŢILOR

Şedinţa de la 17 Februarie

Şedinţa se deschide la orele 1.55 sub preşidenţia d-luĭ Giani, preşedinte.

Prezenţi 105 d-ni deputaţi.

Pe banca ministerială d-nii Dim. A. Sturdza, An. Stolojan, Gogu Cantacuzino, Spiru Haret.

D. D. Giani cere Camereĭ autorizarea să transmită M. Sale Regeluĭ Greciei, pe de o parte expresiunea regretelor Adunăreĭ faţă de atentatul ce s'a săvîrşit asupra-i, iar pe de alta sincere felicitări pentru modul fericit cum a scăpat din acest atentat. Camera acordă autorizaţiunea cerută.

D. *G. A. Scorţescu* cere nişte rapoarte ale d-luĭ prim-procuror Sărăţeanu relativ la starea penitenciarului Văcăreşti şi un tablou privitor la cursurile ţinute pînă acum la Universitate, fiindu-i trebuincios pentru discutarea legeĭ învăţămîntului.

D. *Giani* spune că va interveni pentru depunerea acestor acte.

D. *Ionel Grădişteanu* interpelează pe d. ministru de finance cu privire la refuzul casieruluĭ general de Ilfov de a elibera certificate contribuabililor cari aŭ nevoie de ele pentru aşi susţine recursurile în materie de recensămînt fiscal.

D. G. Cantacuzino, ministru de finance cere amînarea interpelăreĭ în termenul reglementar, pentru a lua cunoştinţă de fapte.

D. I. Grădişteanu consimte.

Se intră în ordinea zileĭ: *dezvoltarea interpelăreĭ d luĭ Em. Porumbaru, cu privire la Casa rurală.*

ULTIME INFORMAŢIUNI

Guvernul a contractat un împrumut de 75 milioane, cu acelaş sindicat de bancherĭ din Berlin, cu care e pe punctul de a face conversiunea cu care se tot laudă d. ministru de finance.

Acesta este primul rezultat obţinut de d. Gogu Cantacuzino cu conversiunea cu care de sigur nu se va maĭ lăuda isteţul ministru de finance.

Un raport confidenţial a fost adresat zilele acestea, de d. general Murgescu, d-luĭ ministru al războiuluĭ.

Prin acest raport, d. general Murgescu cere cu insistenţă înlocuirea căpitanilor Gh. Ionescu, Zaharia Ionescu şi Riza Niculescu, din corpul flotileĭ, într'un regiment de infanterie, pretextînd că numiţii căpitanĭ ar fi dat informaţiuni ziaruluĭ Marina, *care, se ştie, a atacat pe d. Murgescu.*

Ministrul de războĭ, după cît se ştie, a pus acest raport la dosar.

In schimb însă, comandantul flotileĭ a dat acestor căpitanĭ 20 zile de arest, în casarma flotileĭ de la Ţiglina, din garnizoana Galaţi.

Corespondentul nostru din Galaţi ne scrie că printre ofiţerii din localitate s'a format un curent puternic în contra d-luĭ general Murgescu.

Consiliul de războiŭ al corpuluĭ IV de armată a dat în judecată pe d. locotenent Mihail Carp de la depozitul de furaj din Botoşani pentru marĭ neregularităţi şi abuzurĭ.

Procesul se va înfăţişa la 26 Februarie.

Aflăm că Sublima Poartă a convenit să ratifice convenţiunea comercială cu Romînia, sub condiţia ca d. Tr. Djuvara să fie depărtat de la actualul săŭ post după schimbul ratificărilor.

In comuna Recea, din judeţul Prahova, s'aŭ descoperit acum cîte-va zile nişte terenurĭ petrolifere de o extremă bogăţie.

Un puţ de 250 metri adîncime produce zilnic 12—15 vagoane cisterne de petrol, ceea ce nu s'a întîmplat nicĭ la faimoasele puţurĭ din Caucasia.

Petrolul izbucneşte din acest puţ la o înălţime de 30 metri de asupra pămîntuluĭ.

Azĭ s'a distribuit la Cameră proectul de lege prin care guvernul este autorizat a ratifica şi, dacă va fi trebuinţă, a face să se execute Convenţiunea, încheiată la 6 (18) Ianuarie 1898 între Romînia şi Serbia, pentru joncţiunea liniilor ferate ale celor două ţărĭ.

Camera a autorizat în şedinţa de azĭ pe d. Giani, preşedintele eĭ, să transmită M. S. Regeluĭ George al Greciei, expresiunea sincerilor sale felicitărĭ pentru modul fericit cum a scăpat de atentatul celor doui asasinĭ.

Fiind-că s'a cerut suspendarea luĭ Bejan, pe baza unuĭ raport formal al Epitropieĭ, în care se afirmă că Bejan este dat în judecată şi fiind-că maĭ pe urmă s'a văzut că nu e dat în judecată, autorul adreseĭ care a indus în eroare pe ministru, face de două zile sforţărĭ extraordinare pe lîngă procurorul general pentru a da ordin, să se introducă rechizitor şi contra luĭ Bejan.

N'ar fi de mirare, zice *Opinia* din Iaşi, ca d. Mîndru, acum cînd visează să devie inamovibil şi are nevoe şi d-sa de atîtea stăruinţe, să dea curs insistenţelor aceluĭ om politic.

Prin «Monitorul Oficial» de azĭ se promulgă convenţiunea comercială încheiată între Romînia şi Turcia.

D. colonel Urseanu va fi înaintat la gradul de general de flotilă pe ziua de 1 Aprilie şi va fi numit inspector general al navigaţiuneĭ porturilor, post prevăzut în noul budget al ministeruluĭ de războiŭ.

Ministerul instrucţieĭ a hotărît înfiinţarea de bibliotecĭ rurale. In scopul acesta a întocmit o listă de cărţile cu care se vor înzestra aceste bibliotecĭ şi a dispus să se facă un regulament de funcţionare.

Se vor deschide bibliotecĭ rurale, deocamdată, pe lîngă şcoalele cu local sistematic, aşezate în centrurĭ marĭ populate şi posedînd deja dulapul trebuincios păstrăriĭ cărţilor. Valoarea cărţilor trimise va fi numaĭ de o sută de leĭ, la început.

Pe listă figurează scrieriĭ de literatură, de ştiinţă vulgarisată şi de agricultură.

Tot în scopul acesta, ministerul a comandat d-luĭ Al. Vlăhuţă o *geografie pitorească* a Romîniei, şi d-luĭ profesor Anghel Demetrescu un raport asupra necesităţiĭ de a-se înfiinţa asemeni bibliotecĭ.

Expoziţia anuală (salonul 1898) a operilor artiştilor în viaţă, din ţară şi din streinătate, se va deschide neapărat la 1 Maiŭ, în localul expoziţieĭ, la Ateneŭ.

Guvernul princiar al Bulgarieĭ a luat dispoziţiuni ca bastimentele străine, deci şi cele române, cari opresc în porturile principatului bulgar, nu vor putea încărca saŭ descărca vite de cît numaĭ după ce vor fi fost examinate de un medic-veterinar, care va trebui să libereze certificatul cuvenit.

D. Ferechide, ministru de interne, refuză să aprobe creditul de două milioane de leĭ, pe care vrea să-l contracteze primăria din Iaşi.

Alexandru Delimarcu

Evenimentul din Iaşi, în numărul săŭ de azĭ, face următorul portret deputatului socialisto-democrato-liberalo-colectivist, Alexandru Delimarcu:

Pentru azĭ avem mîhnirea de a anunţa pe alegătorii romaşcani că deputatul lor ALEXANDRU DELIMARCU a ajuns într'un hal desgustător scoborîndu-se maĭ jos de nivelul mamelucilor murdarĭ aĭ colectivităţeĭ.

Misiunea luĭ Delimarcu este azĭ în Cameră de a controla voturile deputaţilor, de a cere închiderea discuţieĭ şi de a face pe lacheul unuĭ Dimancea saŭ alt Filipoiu.

Delimarcu compromite reprezentaţiunea demnă a Romanuluĭ şi atitudinea sa din zilele din urmă a scandalizat Camera.

Cea maĭ stupidă propagandă în contra amendamentuluĭ pentru transferarea facultăţeĭ teologice la Iaşi, a făcut-o moldoveanul Delimarcu.

Misterul acesteĭ «independente» atitudinĭ a deputatuluĭ de Roman e de altmintrelea bine cunoscut.

D-sa tratează de mult un ghieşeft cu guvernul şi anume: să i se cumpere o casă a socruluĭ săŭ Ioachim pentru poşta şi telegraful din localitate.

Afacerea abatelui Morissean se va judeca înaintea Curţii cu juraţi din Dorohoiŭ în zilele de 5 şi 6 Martie.

Apărarea abatelui va fi prezintată de d-niĭ Abgar Buicliu, P. Missir, G. Dimitriu, N. Mihail, Al. Bădărăŭ, etc.

De oare-ce unele ziare, în rezumatul ce aŭ făcut asupra declaraţieĭ d-luĭ Filipescu la Tribunal, au atribuit d-luĭ Filipescu unele inexactităţi, vom publica în numărul nostru de mîine, în estenso, această declaraţie.

Familiile: Hilarie Giurescu, Marcel Giurescu, Ana Bolintineanu, Constantin Şt. Bolintineanu, Zoe Ştefănescu Gogu, Locotenent Colonel Dumitru Anghelescu, Athanasie Bolintineanu, Grigore Costopolu, Alexandru Herisescu şi Petre Alexandrescu anunţă cu regret încetarea din viaţă a prea iubituluĭ lor: tată, socru, bunic, unchi, ginere, cumnat şi socru

Nicolae Giurescu

în etate de 72 anĭ

Decedat în ziua de Marţi 17 Februarie 1898 şi vă roagă să bine voiţi a asista la ceremonia funebră, care va avea loc în ziua de 18 Februarie la orele 2 p. m. în Brăila.

Amicii şi cunoscuţii cari din eroare nu aŭ primit invitaţiune, sunt rugaţi a considera aceasta ca atare.

LEI **48 COKS DE UZINA 48** LEI

1000 kilograme I-a calitate transportaţi la domiciliŭ în saci

BRIQUETTE Englezeşti, Cocs de topit.

CARBUNI REGALE din Germania înlocuind Cocs şi Lemne de foc. Leĭ 46.

50 kgr. pentru probă aduse acasă. Leĭ 3.

COKS MARUNT pentru sobe paragine şi sobe belgiane. Leĭ 54 tona.

Cărbunĭ de piatră de Petroseny şi Cardif.

ANTRACIT ENGLEZESC pentru sobe Helios şi pentru sobe Sirius. Leĭ 62.

Greutate GARANTATĂ

Expediţia en gros din Galaţi, Brăila, Constanţa.

CAROL LÖWENBACH
STR. SFINŢI VOEVOZI, 5

DOCTORUL S. ERLICH
SPECIALIST IN BOALE INTERNE
22, Str. Gabroveni, 22
Consultaţiuni 2—4 p. m.

Anunciŭ

Se aduce la cunoştinţă că noua **Moara de Artă** din Corabia, judeţul Romanaţi, construită cu cele maĭ moderne şi perfecţionate maşinĭ, proprietatea d-luĭ **Telemaque Caravia** a început a funcţiona producînd

Făinurile cele maĭ bune

de toate calităţile, fiind recunoscută superioritatea grînelor din acest judeţ.

Pentru orĭ-ce informaţiĭ a se adresa la d-niĭ 155 **CARAVIA & MAVROKEFALO**
CORABIA

MARELE MAGASIN
cu
INCĂLŢĂMINTE DE LUX
„LA LUMEA ELEGANTĂ“
70. — Calea Victorieĭ. — 70
Vis-a-vis de Teatrul Naţional

Facem cunoscut onoratuluĭ public că fabrica de şoşonĭ şi galoşĭ din Riga, Rusia, ne-a pus la dispoziţie noua sa invenţiune şoşonĭ căptuşiţi cu *vată de turba*; aceştĭ şoşon sunt farte călduroşĭ, presentînd avantajul că sunt totdeodată şi uşorĭ. Suntem singurii depozitarĭ din Capitală, cuacea-tă calitate, şi vindem marfa cu preţurĭ cît se poate de avantagioase.

Mai recomandăm încălţămintea noastră engleză şi franceză de prima calitate, precum şi pantofăria de casă de feutru, mătase catifea, căprioare, etc.., şi pantofi de satin, în toate culorile.

Pentru a mulţumi pe numeroşii noştri clienţi, am aranjat un atelier special **A la Costa, din Paris,** şi, ca reclamă am pus în vînzare ghete de ghems, foarte solide, pentru dame', cu preţul de la 12 leĭ în sus; ghete de chevreaux fin, de la 15 leĭ în sus; ghete de vax, solide, pentru bărbaţi, de la 16 leĭ în sus; de lac salon, de la 18 leĭ în sus şi de lac rusesc, de la 20 leĭ în sus.

Rugăm deci pe onoraţii noştri clienţi să ne acorde şi pe viitor încrederea d-lor, iar pe amatorii de marfă bună, să cumpere de la noi, asigurîndu-i că vor fi pe deplin mulţumiţi.

Proprietarii magasinuluĭ
«La Lumea Elegantă»

LAINAGE A LA OUATE DE TOURBE
du Docteur RASUREL

VÊTEMENTS DE DESSOUS HYGIENIQUES

Flanele de Vată de Turbă
Flanele de Vată de Turbă
Flanele de Vată de Turbă
Flanele de Vată de Turbă

INLOCUIŢI-VĔ FLANELELE

Antihigienice prin faptul că oprecs evaporaţiunea sudoare

IMBRACAŢI-VA CU FLANELE DE VATĂ de TURBĂ

ale D-rului RASUREL
SINGURELE RECUNOSCUTE CA HIGIENICE

Sunt singurul remediŭ contra durerilor reumatismale; sunt antiseptice; sunt nemicşorabile la spălat; **Absorb Sudoarea;** sunt ellastice, îşi conserv porositatea, evaporează sudoarea.

Neputrecibile, Antifermenticibile, Călduroase, Iyienice din toate puntele de vedere.

Singurul Depositar pentru România:

Magasinul AU PETIT PARISIEN

Bucureşti. — 92, CALEA VICTORIEĬ, 92 (vis-à-vis de Palatul Regal)

DEPOSITE IN PROVINCIE

Iassy, Fraţii Pollinger
Craiova, S Lazăr Benvenisti (*Bazar şi Papetărie*).
Fecsani, Iacob K Hanagio
Buzeu, Fraţii Stoicescu
Ploesti, Constantinescu & Bucurescu (*La Cercubes*).
Botosani, Abr. Mohablatt
Tecuci, Fraţii Ibraileanu
T.-Severin, Abr. I. Aladgem
Braila, Fraţii G. Perlea
Bârlad, W. Sanft («La Luna»)
Giurgiu, Luca Lucatos («Magasin Universelle»).
Constantza, L. I. Lascarides
Tulcea, Grunberg («La Luna»)

911 *Catalogul ilustrat se trimite gratis şi franco*

www.dacoromanica.ro

FOIŢA ZIARULUI «EPOCA» 8

J. P. JACOBSEN

ÎNTRE VIAŢĂ ŞI VIS

— NIELS LYHNE —

Suspine înecate de plîns îi zguduiau corpul şi ieşau din buzele sale ca o respirare şuerătoare. Edel rămase pe loc.

— Liniştește-te, — zise ea cu un ton oare-cum milos, liniştește-te, fii bărbat... Scoală-te de jos, fă o plimbare prin grădină şi caută să-ţi recapeţi sîngele rece.

— D-ta nu poţi să mă iubeşti ? gemu Bigum. Oh ! e grozav, nu e nimic în sufletul meu care să împedice de a ucide, zdrobi, dacă prin acest mijloc ar trebui să te cîştig. Dacă mi s'ar propune nebunia, ca să te pot avea în visurile mele de nebun, aş zice : «Ia-mi minte, sfărîmă cu o mînă barbară acest minunat mecanism, rupe firele care leagă spiritul meu cu Spiritul Universal, lasă-mă să mă îngrop în noroiu şi alţii să-şi urmeaze drumul lor glorios către lumină...»

Chiar dacă iubirea d-tale ar fi să-mi vie dezbrăcată de aureola sa de puritate, întinată, dacă ar mai fi numai o umbră, o caricatură de iubire, tot în genuchi aş primi-o, ca pe sfînta hostie... Dar zadarnic ţi-aş mai oferi ce este mai bun saŭ mai răŭ în mine. Eŭ strig către soare şi el nu vrea să-şi reverse razele sale asupra statuei de argil, nu vrea să răspunză... Să răspundă !... Dar ce răspuns e pentru suferinţa mea?

Această negrăită tortură care chinuie rădăcinile adînci ale fiinţei mele, de abia te înfioară, uşor, cel mult dacă e pentru d-ta o jignire fără de urmare. Rîzi în d-ta de această pasiune nebună... pasiunea unui preceptor !..

— Mă judeci răŭ, d-le Bigum ! zise Edel sculîndu-se. Bigum se sculă şi el.

Mă întrebai dacă trebuie să speri, îţi răspund : «Nu, nu-i cu putinţă nici o speranţă». Nu-i nimic de ris aci. Dar lasă-mă să'ţi spun aceasta : din momentul în care ai început să mă iubeşti, trebuia să ştii care o să fie răsbeştl, trebuia să ştii, nu-i aşa ? Totuşi, aceasta nu te-a împiedicat să-ţi pui toate puterile spre a ajunge la ţinta pe care nu puteai s'o ajungi.

Iubirea d-tale nu mă jigneşte, domnule Bigum, dar o reprob.

Ai făcut şi d-ta ceea-ce fac mulţi alţii : ei nu vor să asculte replitatea, nu vor să auză acel *nu* pe care ea îl opune dorinţelor lor, uită prăpastia care desparte aceste dorinţi de obiceiul lor...

Vor să trăiască în vis. Dar viaţa nu ţine seamă de visuri şi nu-i nici o piedică reală pe care s'o biruiască ele.

Intr'o bună zi te deştepţi gemînd pe marginea prăpastiei care e în tot-d'auna acolo şi care nu s'a schimbat. Dar omul în sine s'a schimbat, căci în vis i s'a exasperat dorinţele la un ast-fel de grad în cît aceasta devine o suferinţă năpraznică... Atunci îţi pare amarnic de răŭ, că nu te-ai păzit mai bine; vai ! e prea tîrziŭ : eşti nefericit...

Tăcu, o clipă. Vorbise cu o voce liniştită şi închisă, ca şi cum şi-ar fi vorbit sie-şi. Dar glasul i se făcu mai rece şi mai aspru :

— Nu pot să-ţi fac nimic, d-le Bigum, pentru mine d-ta nu eşti nimic din ceea ce vrei să-mi fii ; dacă aceasta te face să fii nenorocit, fii nenorocit ; dacă te face să suferi, suferă !...

Cînd cine-va îşi face dintr'o zidire omenească un idol şi stăpînul destinului său, trebue să se piece în faţa hotărîrilor acestui idol, dar e nechibzuit să-ţi faci zei şi să le dai rob sufletul, căci sunt zei cari nu vor să se coboare de pe piedestalul lor...

Divinitatea d-tale, domnule Bigum, este atît de mică, atît de puţin vrednică de a fi adorată ! Uit-o şi fii fericit cu vr'o fată din partea locului.

Edel zîmbi uşor şi se întoarse în salon.

Bigum o urmări cu ochii, cu înfăţişarea unui om descurajat. Vreme de un sfert de ceas continuă să meargă încoace şi în colo pe lîngă picioarele scării; cuvintele cari fuseseră de curînd rostite vibrau încă în aer i se părea că umbra lui Edel mai era încă în acel loc, că ea tot mai putea să auză rugăciunile lui, că totul nu sfîrşise încă de tot.

Dar o servitoare veni să adune gravurile şi cartoanele şi le luă cu scaun cu tot. Trebuia să plece.

Prin ferestruica deschisă a unei mansarde, Niels îl privea. El auzise totul şi avea o figură speriată, un fior nervos îi zguduia corpul.

Intîia oară, viaţa îl înspăimînta : înţelegea că atunci cînd ea osîndeşte o fiinţă la suferinţă, nu e nici joc nici glumă, şi că fiinţa trebue să îndure chinul, — că nu se înfăţişează în ultimul moment un mîntuitor ca în poveşti, şi că nu se scoală întărit, după un vis răŭ.

* * *

Toamna fu grozav de vătămătoare pentru sănătatea lui Edel şi iarna-i luă toate puterile. Cînd primăvara veni, nu mai găsi nici cel mai mic germen de viaţă ca să-l mai încălzească, să-l îngrijească, dar o sfîrşire pe care n'o putea opri nici căldura nici îngrijirile iubitoare.

Tot ce putea să facă primăvara era ca să verse torentele sale de lumină asupra acestei vieţi care se stingea învăluind-o într'un aer căldicel şi îmbălsămat.

Sfîrşitul se întîmplă în Maiŭ, într'una din acele zile pline de soare, în care ciocîrlia nu mai vrea să tacă, în care secara creşte atît de iute că nici nu-i poţi prinde de seamă.

In faţa ferestrei sale se aflaŭ cîţi-va cireşi ninşi de floare. Buchete şi cununi albe, cupole, ghirlande, o întreagă arhitectură feerică înflorea pe fondul unui cer albastru.

Edel se simţea foarte slabă, în acea zi, dar uşurată în slăbiciunea sa. Şi ştiea ceea ce are să se întîmple. [illegible] dimineaţa chemă pe Bigum şi [illegible] căci adio. [illegible] zisese

Consilierul de Stat [illegible] venise din Copenhaga. El petrecu [illegible] după prînzul la cărtiul ei, cu [illegible] cabea, dar [illegible] mîna în mîna ei. Nu vorgea [illegible] din vreme în vreme îi strîngea mîna, şi bolnava îl privea şi-i zîmbea. Lyhne stătu şi el în camera ei, îi dete doctorii şi ştiŭ să se facă folositor.

Ea era întinsă, cu ochii închişi. Şi vedea trecînd imagini familiare : rînd pe rînd, o vilă în care locuise pe malul mării, copacii pădurei, o biserică de sat, roşcată, înconjurată de morminte, se arăta, se făceaŭ tot mai lămurite, apoi piereaŭ.

Pe urmă venea Copenhaga şi impresia ciudată pe care o avea despre oraş, cînd venea de la ţară, într'o zi de vară : Străzile scăldate de soare, parfumate de un miros de fructe, casele aproape fantastice în această lumină vie, şi planînd asupra lor, o tăcere pe care d'abia o turbura sgomotul trăsurilor. Şi, mai venea încă marele salon încălzit în care, în amurgul serilor de toamnă, aştepta, îmbrăcată de teatru, ca consilierul şi soţia lui să fie gata ; un parfum de pastile arse, focul din vatră care lumina tapetul, strigătul melancolic al vînzătorilor din stradă,... şi în sfîrşit teatrul, musica, strălucirea candelabrelor...

In tot timpul de după amiază ea văzu prefirîndu-se aceste imagini.

(Va urma)

Nu cumpăraţi Maşini saŭ Unelte Agricole înainte de a vizita

CEL MAI MARE DEPOSIT DE TOT FELUL DE

MAŞINE ŞI UNELTE AGRICOLE

EUGENIU BEHLES

REPRESENTANT GENERAL AL RENUMITEI FABRICI **TH. FLÖTHER** DIN GERMANIA

Bucureşti. - Strada Bibescu-Vodă, No. 1 şi 3 (In dosul Aşezăm. Brîncoveneşti). **- Bucureşti**

LOCOMOBILE şi TREERATORI

Din Renumita Fabrică TH. FLÖTHER

Premiate cu ***MEDALIA DE AUR*** *la concursul de la ŞCOALA DE AGRICULTURĂ de la Herestrăŭ în 1891.*

TREERATÓREA NOUA „Flöther" Model 1898. **Patentată**

Prevăzută cu **Triplă Curăţitoare, Trei Vînturi** ceea-ce nu posedă nici o treerătoare de orî-ce alt system existent, şi **Tobă pentru bătut Porumb** aplicabilă numai la TREERĂTOAREA „FLÖTHER" **bătînd pe zi 150 pînă la 200 chile mari de porumb, cu saŭ fără foi.**

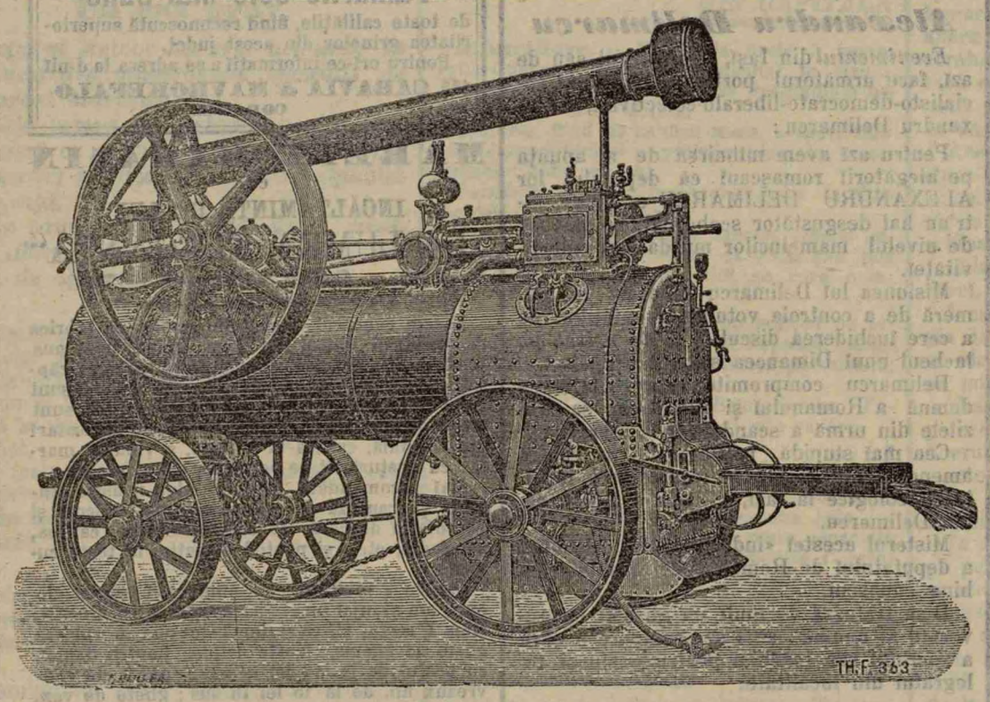

MAŞINELE **„FLÖTHER"** treeră mult, curat, fără de risipă, fără a sparge bóbe şi fără a înegri grîul la cas de mălură.

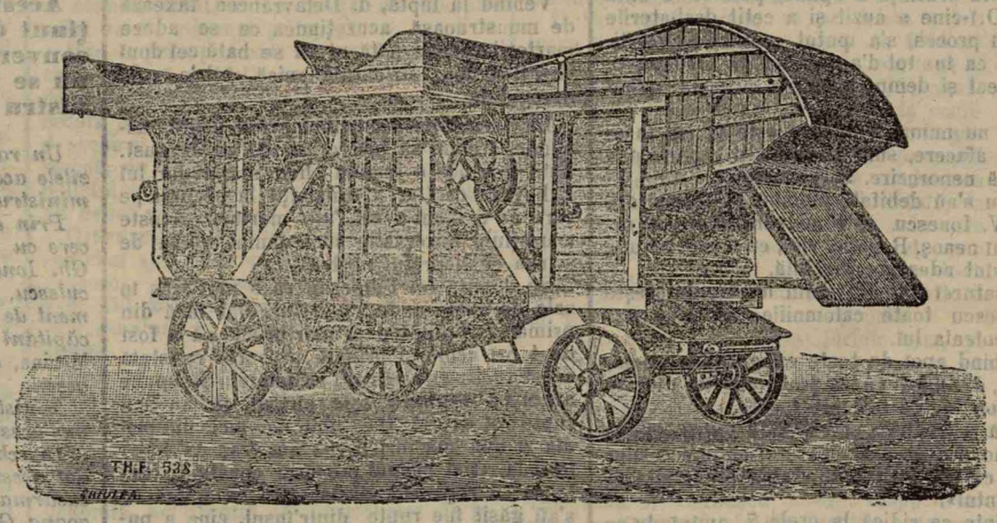

PLUGURI UNIVERSALE — **PLUGURI NORMALE**

Cele mai bune şi solide, construite numai din oţel — Cu 2, 3 şi 4 Brăzdare. — Tot-d'a-una 500—600 pluguri în Deposit

PLUGURI CU SEMĂNĂTOR DE PORUMB Cele mai **PRACTICE.** Cu mai multe brăzdare.

Semănători, manuale în lat şi în rînduri.

Trioare originale „HEID" în toate mărimile cele mai bune existente.

Vînturători, transportabile cu aparat de scos mălura.

Greble de fin, — Maşini de tăiat pale şi fîn.

Grape, flexibile şi diagonale, cu două şi trei cîmpuri şi cu dinţi de oţel.

Răriţi, Cultivatori, Tăvălucі.

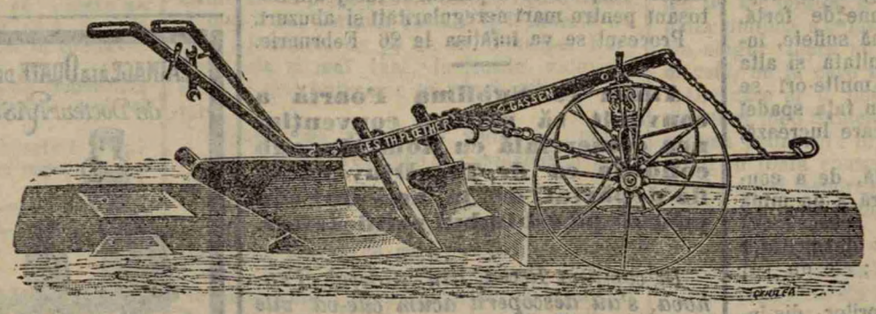

Morî TRANSPORTABILE, pe postament de lemn şi de fier, simple, duble, triple şi quadruple, din cele mai renumite fabrici, de 36, 42 şi 48 ţoluri.

Pietre de Moară FRANCEZE 1-a calitate, din Laferté-sous-Société Meulliére Dupety & Co., compuse din maximum 4-5 bucăţi, întregi fără piept. Toate mărimile.

Batoze de Porumb SIMPLE şi DUBLE, manuale şi cu aburi, cu *Elevator* ultimul sistem perfecţionat.

Curele de transmisiune ENGLEZEŞTI, 1-a calitate simple şi duble, şi toate lăţimile.

Pompe pentru spălatul cazanelor, de incendiŭ şi grădini.

Părţi de reservă. — Muşamale. — Maşine de scărmănat lînă. — Pive de postav. — Motoare cu petrol şi cu gaz.

Secerătoare simple „CONTINENTAL" şi Cositoare

Secerătoarea „BONNIE"

CU APARAT DE LEGAT SNOPI — CU TAIŞUL LA *„DREAPTA"*

din renumita fabrică ***JOHNSTON HARVESTER*** Comp., Batavia (America). Model 1898. Cele mai uşoare şi solide, construite din oţel

Garanţie absolută pentru perfecta funcţionare şi material solid al tutulor maşinelor

Reprezentant general a Renumitei Case SIMON BÜHLER & BAUMANN

Pentru **Instalaţiuni de MORI perfect Automatice cu Valţuri**

Bucuresti.—Tipografia EPOCA, Strada Clemenței No' 3.—Bucuresti

www.dacoromanica.ro